

TUKUMA Līnais

Atbildīgais redaktors EDUARDS ŠTALS. Izdevējs: TUKUMA PILSĒTAS UN APRINĶA LAUKU PAŠVALDĪBAS. Redakcija un kantoris Tukumā, Herm. Geringa ielā 1. Tālrūp: atbildīgajam redaktoram — 143, kantorim 253. Darba laiks no plkst. 8—16. Iespiests 48. spiestuvē, Tukumā, Herm. Geringa ielā 1, tālr. 102

ABONĒŠANAS MAKSA 50 fen. mēnesī. (Abonements jākārto vietējā pasta kantorī vai pasta kantora nodalī.) SLUDINĀJUMU MAKSA 20 fen. par putrindu sludinājumu daļā. TEK. RĒKĪNS Zemgales krājases Tukuma nodalī n-rs 28

60.
numurs

Laikraksts iznāk otrdienās un ceturtdienās

Ceturtdien, 5. augustā 1943. g. 13. gadagājums

Skani, latvju dziesma!

Ne dienas — tikai stundas vairs mūs šķīr no brīža, kad arī mūsu aprīņi dziesmai lemts celties visā savā daiļumā. Ar katriem dziesmu svētkiem tā dzimst no jauna, dzimst vienmēr krāšņāka; vienmēr latviskāka — mūsu latvju mežu šalkoņas ieskandināta, latvju druvu ieligota — šķīr, visi labie latvju garī tai kūmās stāvējuši un vēl stāv.

Cik isa samērā mūsu dziesmas gaita, cik nicīgi tai sākumā dažs stājas pretim, dēvējot par blēņu dziesmām u. t. t. Un skat' — kāda no blēņām izaugusi uzvaroša taisnība — mūsu dziesma! Tā atdzimst mūžīgi, vienmēr tā iegūst jaunu vieglumu, vienmēr svaigas, burvīgas krāsas.

Skani, latvju dziesma! Mēs noziegotos pret mūsu sirmo, pirmo dziesmu svētku karogu, ja jau aizmirstu tos, ko skaņas vedušas pie uzvaras tanis dienās, kad mūsu tēvi pirmo reizi mācījās ticēt savas dziesmas varai, ja aizmirstu to melno likteņa nakti, kad dziesmas mums stāvēja klāt ar savu gaišo spēku.

Godā vieta tiem, kas vieglu roku, asu prātu meklē pēc visiem tiem brīnumiem, kas gaismā ceļas dziesmu kamolu uzmanīgi risinot, kas prot smelt visu to sudrabu, ko kaisa sirmais vitols; kas apgaro to pirmātnējo humoru un asprātību, kas mūsu dziesmā tik bieži laužas uz āru. Bet liela, svēta bija arī tā ticība, tā godbijība, ar kādu mūsu dziesmas pirmie kopēji dziesmu dziedāja. Neaizmirsīsim, ka arī tautas dziesmai bija jātop par tautas dziesmu vārda istā nozīmē.

Skani, latvju dziesma! Mēs dziedāsim par viņas senatni, par cīņām un uzvaru; dziedāsim par mūsu dzimtenes skaistumu, mūsu latvju dabas brīnumiem; mēs klausīsimies kā meži šalc, kā strautiņi burbuļo — kā sirds pavedieni raisās jauniešiem satiekoties. Ko visu gan mēs nedzirdēsim, ko visu gan neklausīsimies!

Posaties uz šiem brīnumu svētkiem Jaunpili!

Uzsaukums

civiliedzīvotājiem palīdzēt veclietu vākšanā

Brūņotiem spēkiem dots uzdevums austrumu apgabalos izvest liela apmēra veclietu vākšanas akciju.

Visu izmēģināto pārpalikumu, vecu dzelzi un gumijas, nevajadzīgo metālu un visu pārējo nederīgo priekšmetu savākšanas akcijas mērķis ir atbrīvot visus austrumu apgabalus no veclietām.

To varēs veikt vienīgi tad, ja iedzīvotāji šai darbā palīdzēs, savācot vecas dzelzis un līdzīgas atliekas, kuņas tagad vēl mētājas pagalmos, ceļmalās un tīrumos. Arī katra īpašumā vēl būs lietas, kas pilnīgi nevajadzīgas.

Nododiet šos priekšmetus veclietu vākšanas vietās. Komandants.

Uzaicinu Zemgales iedzīvotājus palīdzēt brūņotājiem spēkiem šai akcijā un visas liekās veclietas nodot to savākšanas punktos.

Jelgavā, 1943. g. 12. jūlijā.

Apgabala komisārs Jelgavā.

Tukumā, veclietas pieņems H. Geringa ielā 33 (sētā) pirmdien, otdien un trešdien, 9.—11. augustā no pulkstens 8—12.

B. Rozenbergs,
Tukuma pilsētas vecākais.

Atjauno aizsargu organizāciju

Ar Latvijas kārtības policijas komandiera piekrišanu apriņķos, kur nodibināti aizsargu pulki, apriņķu palīgpulkārbas sargi — bijušā C grupa pārdēvēta par aizsargiem. Aizsargu uzdevumi paliek tie paši, ko līdz šim pildīja palīgpulkārbas sargu C grupa. Visi apriņķa aizsargi apvienoti aizsargu pulkā un pakļauti apriņķa priekšniekam, kuņam ir pulka komandiera pienākumi un tiesības. Policijas iecirkņu priekšniekiem ir bataljona komandiera pienākumi un tiesības. Reizē ar to pārdēvēti: līdzšinējais palīgpulkārbas sargu lietu kārtotājs par apriņķa aizsargu lietvedi, palīgpulkārbas sargu rotu komandieri — par aizsargu rotu komandieri, palīgpulkārbas sargu vadu komandieri — par aizsargu vadu komandieri, palīgpulkārbas sargu rotu virsseržanti — par aizsargu rotu virsseržantiem, vadu seržanti — par aizsargu vadu seržantiem, grupu komandieri — par aizsargu grupu komandieri un palīgpulkārbas sargi — par aizsargiem.

Aizsargu darbības pabalstīšanai un sekmīšanai, sevišķi dienesta pienākumus pildot, pie katra pagasta aizsargiem līdzdarbojas bijušās aizsardzes. Policijas iecirkņu priekšniekiem, resp. aizsargu bataljonu komandieriem, saziņā ar pagasta virskārtībnieku un vietējo aizsargu vadu komandieri, jāizrauga piemērotus kandidātus aizsardžu priekšnieces amatam pie katra

aizsargu vada un jāstāda priekšā apriņķa priekšniekam apstiprināšanai. Aizsardžu pienākumi uzskatāmi kā goda pienākumi. Aizsardzēs vēlamais iesaistīt visas personas, kuņas darbojās bijušā aizsardžu organizācijā un kuņu stāja boļševiku laikā palikusi nevainojama. Aizsardzes var nēsāt agrāko aizsardžu tērpu.

Iedzīvotāju dzīvības un mantas aizsardzībai aizsargu komandieri aizsargu dienestā uz brīvprātības pamatiem var iesaistīt piemērotas vīriešu kārtas personas vecumā no 18—55 gadiem. Uzņemšanas noteikumi aizsargos paliek tie paši kā bijušiem palīgpulkārbas sargiem.

Pašreizējos apstākļos aizsargu un aizsardžu organizācijai būs vēl plašāks darba lauks kā agrāk.

Aizsargiem jāpalīdz atjaunot mūsu sabiedrisko un kultūrolo dzīvi, kuņu boļševiki sagrāva, jāpalīdz uzturēt lauku sētās mozs gars, ciņas spars un darba prieks, kas ir labākie līdzekļi visu tagadējo grūtību pārvarēšanā. Aizsargu organizācijai jādara viss iespējams, lai laukos uzturētu kārtību un drošību, kas ir pirmie priekšnoteikumi ražīgam darbam. Aizsargus par pienākuma nepildīšanu var saukt pie atbildības pēc katra laika likumiem. Visu pakāpju aizsargu komandieriem ar savu stāju un apzinīgu pienākumu izpildīšanu jābūt par paraugu pārējiem un visai

sabiedrībai. Tāpat priekšzīmīga stāja jāprasa no visiem pārējiem aizsargu organizācijas dalībniekiem. Aizsargu vārda ieguvējam ir jābūt cilvēkam ar augstām morālām īpašībām, dienesta pienākuma apziņu, disciplīnu un savaldību vārdos un darbos. Ar savu laika garam atbilstošu noslāņu aizsargiem un aizsardzēm jābūt cienīgiem aizsargu tradīciju turpinātājiem.

D. V.

Aizsargu darbības atjaunošana Tukumā

Š. g. 28. jūlijā Tukuma aizsargi pulcējās savas darbības atjaunošanas sanāksmē Tukuma Viesīgajā biedrībā. Aizsargu vidū neredzēja gan daudzas miļas sejas — tos aizrāvis boļševiku gads.

Sanāksmi atklāja Tukuma aizsargu nodaļas priekšnieks J. Steiba, cildinādam tos aizsargus, kas par savu pārliecību izcietuši čekas mocības un atdevuši dzīvības. Viņu piemiņu godinot, klātesošie piecēlās klusuma bridim.

Nodaļas priekšnieks nolāstija Tukuma aizsargu pulka komandiera pavēli par pulka atjaunošanu.

Tad plašākā runā aizsargu pienākumiem, uzdevumiem un stājai piekārtās apr. pr. pal. Uijerts. Pēc viņa runas klātesošie pārrunāja sīkāk savu turpmāko darbību un ar kopīgi nodziedāto Tautas lūgšanu šķīrās, lai atkal drīz redzētos turpmākajā kopējā darbā.

PAZIŅOJUMS

Lai gan esmu vairākkārt paskaidrojies, kādas nodarbinātās vīriešu kārtas personas tiks uzskatītas par neatvietojamām, vēl vienmēr ienāk daudzi pieprasījumi minētā jautājumā.

Atkārtoti paziņoju, ka nākošā 1912.—1918. g. dzimušo vīriešu kārtas personu pārbaude notiks tikai pilsētās ar iedzīvotāju skaitu virs 2000. Laukos un pilsētās ar iedzīvotāju skaitu zem 2000 pārbaude nenotiks, kādēļ arī tur dzīvojošām personām neatvietojamo kartītes (UK) nav vajadzīgas un arī netiks caurskatītas.

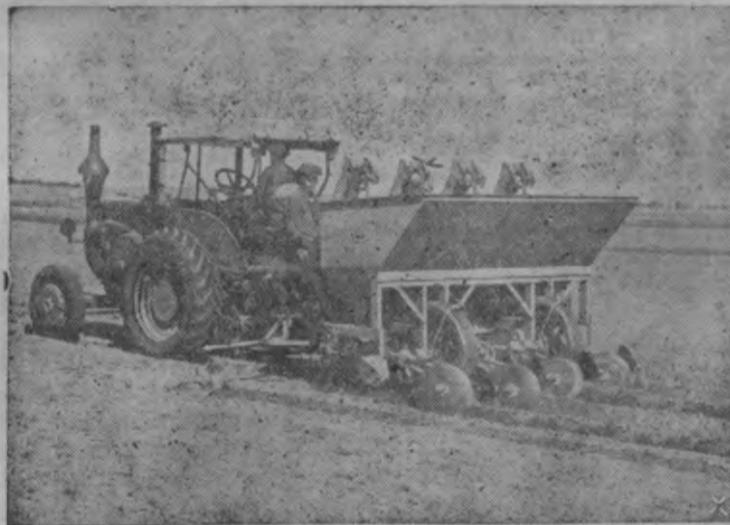
Šī gadījumā izņēmums ir instruktori un virsnieki, kas reģistrējušies, sekojot apriņķu vecāko uzsaukumiem.

Gadījumā, ja šādas personas ir neatvietojamas un būtu atstājamas uzņēmumā, viņu darba devējiem, tikko attiecīgā persona saņēmusi iesaukšanas komisijas uzaicinājumu, jāgriežas Zemgales novada komisāra Darba pārvaldība (Arbeitsverwaltung), Jelgavā, Plūdoņa ielā 10, līdzņemot dokumentus, kuņi apstiprinātu iesaukamā darbinieka neatvietojamību. Šos darbiniekus var atstāt uzņēmumā tikai izņēmuma gadījumos.

Jelgavā, 1943. g. 30. jūlijā.

Uzdevumā: parakstītājs: Rockstroh.

Technika arī lauksaimniecībā gūst lielus panākumus. Arī kara laikā izgudrotāji rosīgi strādā un realizē plānus, kas nāk par labu vispārībai. — Attēlā moderna kartupeļu dēstamā mašina, kas ievērojami pakalpo lauksaimniecībai un līdz ar to visai tautai. Ar šo modernu konstruēto mašīnu isā laikā un ar maz cilvēkiem var apdēstīt plašus kartupeļu laukus. (Orbis).



„Briesmīgā atvairīšana“

DNB Stokholma. „Briesmīgā iznīcinātāju atvairīšana“ — šādā veidā Londonas ziņas apzīmē vācu iznīcinātājus, kas pie amerikāņu mēģinājuma uzbrukt rumāņu naftas apgabalam, tiem stājās pretim. Vispār, tā minētie ziņojumi paskaidro, angļu-amerikāņu bumbvedējiem, vienalga, vai tie Eiropā parādījās dienu vai nakti, „tiem arvien devās pretim veseli spieti vācu iznīcinātāju lidmašīnu.“

Burma pieteic karu

DNB Tokio. Domei ziņo no Rangunas: Tikko nodibinātās Burmas valsts kopsapulce svētdien Savienotām valstīm un Lielbritānijai pieteikusi karu. Dr. Bamavs Burmas ministru prezidenta vārdā vienlaicīgi par to informēja assvalstis, kā arī nodeva neitralām valstīm paziņojumu par Burmas neatkarību.

Indiešu jaunatne cīnās

DNB Sinkinga. Valdības, militāro un civilistāju klātbūtnē Indijas neatkarības Līgas nodaļu prezidents Mandžurijā, pēc kādas Kokutsu ziņas,

kādā svinīgā sapulcē Mukdenā atklāja indiešu jaunatnes savienību sanāksmi. Prezidents nosūtīja vēstījumu Subhas Čandra Bozem, kuņā viņš paskaidro, ka indiešu jaunatnes korpusi esot gatavi pievienoties indiešu atbrīvošanas armijai cīņā par galīgu uzvaru.

Izlasses koncerts latviešu kaņavīriem

8. augustā no pl. 18 līdz 19.15 latviešu radioklausītāji frontē un tēvzemē dzirdēs Rīgas galvenā raidītāja un Latviešu kaņavīru palīdzības izlasses koncertu latviešu kaņavīriem. Koncerta ievadījumā K. P. priekšsēdis B. Pavasars runās par Latviešu kaņavīru palīdzības mērķiem un uzdevumiem.

Koncerta daļā P. Bandera — Sveikšanas maršs, A. Jurjāna — Latvijas kalnājos, Latvijas lejās, A. Žilinska — Karogs, P. Jurjāna — Karodziņu polonēze, Jāņa Mediņa — Mana sirds ir atkal jauna, J. Vitola — Viņņu rotaļa un Romance, J. Ivanova — Latgalei, Jāņa Mediņa — Prelūdija, A. Žilinska

— Zilo sapņu kalni, E. Dārziņa — Mūžam zili ir Latvijas kalni, Jāņa Mediņa — Ārija, J. Kalniņa — Jaunais laiks un Vienmēr kāda zvaigzne aust, L. Vignera — Pretī gaišai dzīvei un J. Graubiņa — Daugavas vanagu dziesma.

Koncertā piedalās H. Lūse, A. Kaktiņš, T. Matiss, L. Rubene, prof. A. Ozoliņš, E. Krūmiņš, K. Bišers, O. Kreišmanis, kaņavīru pūtēju orķestris P. Bandera vadībā un vīru koris „Dziedonis“ H. Mediņa vadībā.

(Turpinājums)

Dievpalīgs ir daiļākais latviskas iznesības izpaudums. Šeit sveiciens savienojas ar Dieva palīga novēlējumu, kļuvis dievestīgs un kas gan negaida šādu novēlējumu?

Ganišs gana ceļmalā,
Dievpalīgu gaidīdams;
Garām gāja leņpi laudis,
Ne vārdīta nesacīja.

Kas neprotas dot sveicienu un Dievpalīgu, tiem pieskaita iznestības trūkumu — lepnumu.

Sveiciens un Dievpalīgs ir arī katras sarunas iesākums — pirmā valoda. Nav no svara ar ko jārūnā. Iznesīgam latvietim pirmā valoda visur vienāda:

Jauni puīši nezina
Kā kundziņu bildināt.
Labrītī, Dievs palīdz,
Tā pirmā valodiņa.

Durvis vai vārtus vēra katram viesim un tas jādara pašai saimniecei vai citiem tuviniekiem, bet nekad kalponei vai speciāliem durvju vērējiem.

Sorit man Dievs līdzēja
Kumelīti seglojot;
Pate meitu māmuli
Iztecēja vārtu vērt.

Ienākušam viesim steigz atsegt drēbes: noņem cepuri, mēteli, vilaini vai citas virsdrēbes. Šī, pati par sevi esoša nepieciešamība, stingri savienota ar goda došanu. Liela nepieklājība izdarīta pret viesi, kuļam nav atsegtas drēbes.

Kur palika vīra māte,
Kad nenāca sagšu segt?
Lielas žurkas nokodušas,
Ievēdušas ālinģi.

Atsegtās drēbes jānoliek goda vietā. Nevar tās pakārt vai nolikt kur nepieder.

Gana man tā nākuma
Baltajos bālgos;
Māšas manu villainiti
Ņēma, kāta vadziti.

Kā iespaidīgākā goda parādīšana atzīmējama krēsla celšana. Par to runā daudzas dainas. Ja drēbju atsegtā piekrita sievietēm, kā mātei, saimniecei, tad krēslu cēla saimnieks:

Stradu Arnolds

Latviskā iznesība

Nākat, tautas, istabā,
Baudat manu barību;
Tēvs pacēlis liepu krēslu,
Māte gaidu aplūzusi.

Krēsla nepacēšana ir katram smags apvainojums un nievas parādīšana:

Labu jauzū tēvs man bija,
Labu jauzū māmuliņa.
Vai es viena sliktu jauzū,
Ka krēslīņa nepacēja?

Pat ģimenes dzīvē krēsla pacēšana saistīta ar goda un cieņas parādīšanu, kad jaunais vīrs paceļ krēslu savai sievai, vai atkal otrādi — godīga mātes meita paceļ krēslu savam maizes arājam. Vecos laudis daudzreiz sēdina zemajā sēdekli, lai it kā redzamāki izceltu pašu sēdētāju augsto gudrību un valodu. Iznesība prasa, lai krēslu celtu ne tikai istabā, bet pat lai atvieglotu izkāpšanu no ratiem, kamanām u. t. t.: pieliec krēslu pie ratiem, izcel savu jaunvīti.

Jau pie drēbju atsegtā viesis nodod savu atnesto kukuli. Tas ciemos ejot jānes katram un nav no svara, ko un cik daudz nes, bet gan lai vienmēr kādu kukuli līdz paņemtu. To stingri prasa latviskā iznesība.

Jāievēro, ka ejot no godiem vai svētkiem mājās, viesiem jānod līdznesamais kukulis.

Tā nav latviešu vaina, ka par kukuliem un to ņemšanu pastāv sliktas domas un uzskati. Tie jāatmet līdz ar kukuli pielietojānu nevieta.

Latvietis pēc savas dabas ir kautrīgs un bieži vien svešos laudis ieejot nevar ātrumā atrast istos vārdus izteikt savu vajadzību. Tamdēļ radusies paraža, kas ar laiku palikusī par iznesības pierādījumu, t. i. valodas vaicāšana atnākušam viesim vai ciemiņam.

Es labāka, bāleliņ,
Nekā tava līgaviņa;
Drīz otram krēslu celtu,
Drīz jautāju valodiņu.

Pazīstamajiem viesiem šī valodas vaicāšana ierosina vispārējo sarunu

sākumu, bet parastiem ciemiņiem atvieglot izteikt nākšanas vajadzību.

Viesu mīlošana iznesīgam latvietim ir pienākums. Tā savienota ar daudzām daiļām izdarībām un katrs tūlī varēs spriest, vai viņš ienācis pie goda laudim.

Mielo viesus, māmuliņa,
Vai zināmi, nezina mi;
Neba tavu maiz' apēda,
Nes slaviti maliņa.

Šī paraža ceļ godu katram tās pildītājam. Pa mīlošanas laiku, ja ne visiem, tad kādam no mājiniekiem katrā ziņā jāsed līdz pie mielasta galda. Parasti to dara māte — saimniece.

Velē baltu, ko velē,
Mātes kreklu izvēlē:
Māte viesu mielotāja,
Pie galdiņa sēdētāja.

Viesi savu iznesību parāda ar Dieva nomainēšanu. Latvietis Dievu pieņem ir darbu sākot, ir beidzot, ir pie galda sēžoties, ir ceļoties. Vispār par Dieva pieminēšanu svešos laudis gudra daina saka:

UZAICINĀJUMS

visiem sabiedriskiem darbiniekiem un tautisko deju dejotājiem.

Arodu Savienības Zemgales novada pārstāvniecība paredzējusi sarīkot 1943. gada 29. augustā „Zemgales strādājošo svētkus” Jelgavā. Svētku programmā paredzēta, kā atsevišķa daļa, latviešu tautisko deju svētki ar sacensībām. Uzaicinu visus Zemgales pilsētas un pagastu dejotājus piedalīties šajos svētkos, reizē reprezentējot savu pilsētu vai pagastu. Svētkos dalību ņemt aicināti visu organizāciju dejotāji.

Programmā 6 kopējas dejas (dejos reizē visi svētku dalībnieki): 1) Rītenītis, 2) Plaukstīppolka, 3) Jautrais pāris, 4) Sudmalīņas, 5) Saulīte, 6) Pērkonāncis. Bez tam katras kopas (grupas) dalībnieki dejos 3 dejas pēc pašu izvēles, kuļas ietilps sacensībā. Sakarā ar paredzētiem deju svētkiem, lūdzu mums paziņot sekojošas ziņas:

Sveši laudis, sveša zeme,
Nedrikt laist valodiņas;
Pirmāk Dievu pieminēju,
Tad vēl laizu valodiņu.

It sevišķi tas jādara pie galda sēžoties un ceļoties. Ciemošanās beidzas, seko šķiršana. To nedrikt izdarīt pie durvīm, vārtiem, bet gan istabā, goda vietā, jo:

Ne pie duru tikāmies,
Ne pie duru šķirāmies;
Pie galdiņa tikāmies,
Pie galdiņa šķirāmies.

Atvadišanās vienota ar labiem vēlējumiem un Dieva padomu. Godprātīgi un pieklājīgi mājas laudis, protams, mēģinās neuzbāzīgi savu viesi vēl aizturēt, tā pierādot savu iznesību:

Sitt' istaba, saldans alus,
Gul pa nakti, bāleliņ;
Lielī meži, garī ceļi,
Tālu tava līgaviņa.

Ja nu viesis nav aizmārs, tad katrā ziņā viņš jāpavada.

Ar to arī beidzas ciemošanās un viesos iešana, kas sevi ietvērt daudzus īpatus mūsu tautas iznesības veidus.

Vēl citā reizē varētu runāt par vispārējo iznesību, ko pauž mūsu dainas, ko apcerējuši latvietības pētnieki.

kiem, lūdzu mums paziņot sekojošas ziņas:

1. Cik dejotāju piedalīsies no Jūsu pilsētas vai pagasta.

2. Kopas (grupas) vadītāja vārds, uzvārds, adrese un tālr. №.

Piezīme: deju notis un izdarību aprakstus izsūtīs uz pieprasījumu. Pieņemtām kopām (grupām) sekos apkārtraksti ar tuvākiem norādījumiem.

Ziņas iesūtāmas Arodu Savienības Zemgales novada pārstāvniecībai, H. Geringa ielā 32, Jelgavā, tālr. 2278.

Engures baznīcā

Š. g. 1. augustā notika Tautas palīdzības rīkotais garīgais koncerts. Piedalījās V. Lasmanis (vijole), Kr. Bērziņš (dziesmas) un L. Kritiņš (ērģeles). Koncerts bija ļoti apmeklēts, lai gan siena laiks atrāva daudzus klausītājus. Klausītāji priekšnesumus uzņēma atsaucīgi.

Nakts posteni

SS-PK. Latviešu leģionāra istā darba diena sākas vakarā, kad pār kaļotāju līnijām sagūlusies krēsla, kas dara kokus līdzīgus ēnām, bet ēnas kokiem. Abas pretinieku puses tad kļūst modras, un arvienu biežāk ierunājas patšautenes, lai ar labi tēmētu kārtu darītu galvas sāpes ienaidniekam, kuļū var nomanīt pēc viņa ieroču šāvienu ugunim. Jo kļūst tumšāks, jo skaidrāk saredzamas šīs spējas stobru liesmas, un tad vecie, rūdītie šāvēji sakāpina uguni līdz nepārtrauktai klaboņai. Atsevišķas ienaidnieka ložmetēju ligzdas, kas arī pa dienu ar tālskatiem novērotas, tagad ietvēr krustugunis, līdz pretinieks nevar vairs šo ložu krusu izturēt un apklust.

Mazā baļķu izbūvējumā stāv posteņa vīri, visi kā viena auss un acs, lai neviena kustība priekšlaukā nepaliktu nemanīta. Tikko uzķerta ienaidnieka atrašanās vieta, no kuļas tas nepārtraukti zibsnī ar savu ieroci, posteņa vīrs noliecas pār savu patšauteni, un kārtā ložu aizšalc uz aizdomīgo vietu. Spīdošās lodes, kas ik pa noteiktam patronu skaitam atrodas lentā, iezīmē gaisā ugunīgu svītru, rādīdamas trāpījuma vietu. Apkārt klikst kokos pretinieka lodes. Neomulīgāk ir, kad posteņa baļķu sienas sāk kāpat sprāgstošo ložu šaltis. To šķembas skrien visapkārt, bet sprādzieni troksnis ir līdzīgs dzelzs nūjas sitienam pa sausu koku un sprādzieni apzīlbinā acis ar spilgtu gaismu.

Arvienu nīknāk rej ložmetēji, aizgūdamās splauj uguni patšautenes. Tad sausi nosprakšķ mūsu granātmēti aizmugurē, un drīz vien visu gaisu piesvelpj granātas, asos sprādzienos

jaucot pretinieka ierakumus. Daudzbalsīgās eksplozijas dun visa kaujas līnija un visdažādākās ieroču balsis, sarauštas vai ritmiskas, saplūst viena otrā. Sāk strādāt arī ienaidnieka granātmēti. To šāviņu sērijas krit aizmugurē, un izrautie koki gāžas, šķembām dūcot kā resnām mušām. Otrā dienā varēs bērzu baltajā tāsī redzēt atkal jaunas rētas, bet, tikko uzpūtīs stingrāks vējš, aizšautie koki lūzīs cits pēc cita.

Šaušanas troksnis pāriet nepārtrauktā ribēšanā, ko plosa tikai tuvējā prettanku lielgabala spalgi asie šāviņi. Viss priekšlauks šķiet kā ieausts baltiem diegiem, ko veido spīdošas municijas svītras.

Bet tā ir laba sajūta apzināties sevi mūsu artilērijas aizsardzībā — pie katra laba trāpījuma kaļavīru pārņem jauns prieks. Tad posteņa vīrs noliecas atkal pāri savam ierociem un jautrā šāvienu ritmā tvarsta ienaidnieka šanteņu dzirkstelītes.

Pamazām ieroci viens pēc otra apklust, atbalsis vēl aizvilņo mežā, un viss ir rāms. Vienīgi reizi pa reizēm noskan atsevišķas šāvienu kārtas. Atkal sākas vērošana spraigajā klušumā. Tikai lakstīgalas dzied kā apreibušas, nebīdamas ne no kādiem šāviņiem.

Tā nemitīgās ieroču strādāšanas uzplūdos un atplūdos pāiet nakts, līdz sāk svīst gaisma. Arvienu skaidrākas kļūst koku, celmu un ierakumu kontūras, un drīz jau visu dara gaišu slīpā rīta saule. Ieroci apklust, tikai snaiperi ieņem savas vietas, lai ar manīgu šāvienu noceltu kādu ienaidnieka novērotāju. Smago ieroču ugunsdarbībai rimstot, darbu uzskā

t. s. „otrā fronte” — neskaitāmie odu bari.

Svētdienas šeit nepazīst, ir tikai laimīgas un nelaimīgas dienas, tikai dienas un nakts posteni. Visa šī posteņu līnija ir viena satme, kas cits citu pazīst. Kā varenas ķēdes locekļi stāv šie latviešu posteņa vīri,

Jaunais vācu ierocis — metējs

LD. Rīga. Vācu izgudrotāju gars un nepagurstoši strādājošā darba fronte vācu kaļavīriem ir nodevusi atkal jaunu ieroci, vai pareizāk sakot ieročus, no kuriem sevišķi nozīmīgs izrādījies miglas metējs, kas ieguvis visur izcilus lomu — kā atvairot boļševiku masētos triecienus, tā arī pašu vācu vienību uzbrukumu pasākumos. Militārās aprindas izsakās, ka pielietojot šo jauno ieroci daudzajās uzbrukuma un atvairīšanas cīņās tas spēlēs izšķirošu lomu. Laikraksts „Die Wehrmacht” sniedz dažus saistošus sīkumus par austrumu frontes izšķirīgās vietas iesaistīto metēju vienību darbību. Šis vienības pulka lielumā, kas apbruņotas ar smagā un vissmagākā kalibra metējjiem, ir pilnīgi motorizētas un tādēļ spējīgas pārvarēt katru apvidu. Ar jauniem metējjiem var raidīt triju kategoriju granātas. Ar sprāgstgranātām var sagraut bunkurus, bet to galvenā iedarbība ir apkļot dzīvus mērķus ar šķembu iedarbību. Deggranātas ar savu milzīgo liesmu un to radītiem dūmiem iespaido ienaidnieku moraliski, garīgi un fiziski. Beidzot ar metēja raidītām miglas granātām var noteiktās vietās radīt milzīgas miglas sienas vai joslas, lai tādējādi šais vietas apgrūtinātu redzamību pat uz tuviem attālumiem. Šādi radīta miglas aizsega ļauj viegli un bez zaudējumiem attālināties no ienaidnieka, kā tas dažreiz var būt nepieciešams atvairīšanas cīņās. Tāpat

noteikti, asi un rūdīti kauju viesuļos. Un raķešu gaisma kāpj pār viņu mugurām, kas krēslā draudošas un tumšas.

Šie pleci nes daļu no tā varenā cīnītāju vaļņa, kas dzelzains sargā Eiropas tikumus un garu.

SS-kaļavīrotājs Dzintars Sodums.

ari bijuši gadījumi, kad vācu tankiem izdevies pārvarēt grūtus apvidus apstākļus, kuļus ienaidnieks var ļabi pārredzēt un apšaubīt tikai tai gadījumā, ja ienaidnieka prettanku ieroci bijuši kavēti savā darbībā ar miglas granātām.

Kā redzams, šī jaunā ieroča uguns spēks ir milzīgs. Triju vidēja kalibra metēja bateriju salve atbilst 81 smagās lauku haubīces salvei. Šāviņi, kuļus metējs raida no saviem sešiem stobriem, pēc izšaušanas atstāj tikai maz manāmas pēdas, bet tā ceļu gaisā rāda sarkana kvēlojoša svītra. Metēja sešas granātas dažu sekunšu laikā tiek raidītas gaisā ar elektiskās dzirksteles palīdzību.

Pulkvedis Grēve (Graewe) šādi apraksta metēju vienību iedarbību: „Tas, kas piedzīvojis šaušanu naktī ar metējjiem un redzējis to starojoso šāviņu pēdas vai arī dienā tikai dažu sekunšu laikā ir dzirdējis daudzu simtu ugunīgu šāviņu dārdoņu, tas nekad nevarēs aizmirst redzēto un dzirdēto. Un kad tad, līdzīgi pasaules katastrofai, ienaidnieka pusē ar zibeni un pērkonu zemē veļas šāviņu zalve, — tad katrs kājnīeks uzelpo vieglāk, jo tas zina, ka tur, kur kritušas šāviņu zalves, nekas dzīvs vairs palikt nevar.”

Šīs dienas lūžņi ir izejviela rītdienai

GARA DZĪVEI

Eiropiskās kultūras celmlauži

Dante Aligjeri

Ceļojot pa Itāliju sevišķi uzkrīt, ka gandrīz katrā pilsētā, arī vismazākā, atrodas piemineklis, kas cildina „Danti Aligjeri, lielāko itāļu dzejnieku”. Bez tam daudzās pazīstamākajās Itālijas pilsētās pastāv tā sauktās Dantes Aligjeri savienības, kuŗas nes dzejnieka vārdu, kaut gan to statūti un mērķi ir vispār kultūras dabas; tās vēlas tautas gara dzīvi ierosināt un padziļināt ar priekšlasījumiem, mūziku, izstādēm u. t. t. Šādas savienības nav tikai pašā Itālijā, bet arī ārzemēs — it sevišķi Lielbritānijā, kur dzīvo un strādā ļoti daudz itāļu.

Lielākās valstīs, pirmā kārtā Vācijā un Francijā, arī Anglijā, pastāv dažas Dantes apvienības, kuŗas nodarbojas ar Dantes darbu pētīšanu un kopšanu, un kuŗām ir tūkstošiem biedru. Dante tiešām ir pasaules nozīmīga persona — līdzīga Sekspīram, Ģētem, Mikelandželo, Bēthovenam un citiem. Dievišķā komēdija — Dantes mūža darbs, ir pārtulkota visās valodās un izplatīta tik daudz iespiedumos, ka skaitliski to pārspēj vienīgi bibeļe.

Kaut arī pazīstami, slaveni un daudz komentēti ir Dantes sacerējumi, maz mēs zinām par viņa dzīvi un personu — tik maz, ka mēs pat nevaram noteikti apgalvot, ka portreti, kuŗi tiek uzskatīti par viņa attēliem, patiesībā arī tie ir. No otras puses Dantes sacerējumi un zinātniskie apcerējumi satur tik daudz nešaubīgi viņa paša dzīvei piederošā, ka mēs no tā droši varam sevi izveidot uzskatu par viņa būtību un likteni.

Dante Aligjeri dzimis 1265. gadā Florencē — dzimšanas diena nav zināma — un miris 1321. gadā Ravennā. Viņš bija ievērojamās, galvaspilsētā varenās Toskāņas ģimenes loceklis. Rosīgi piedalījās savas dzimtenes likteņu veidošanā un Florencē uzvaru vainagotajā Kampaldīnas kaujā izcēlās ar savu varonību. Tāpat viņš Florences pilsētas valdes dienestā strādāja kā tā sauktais priors. Nelūkojoties uz visu, varbūt arī tādēļ, ka viņš dedzīgi aizstāvēja politiski brīvus — lielākus centienus, viņš kļuva pāvesta partijas pretinieks un tika no tās sīvi apkaŗots. Beidzot šai partijai izdevās panākt tā saukto „melnā Gvelfa” izsūtīšanu trimdā.

Tā Daute, tikko aizvadījis jauneklīgos gadus, bija spiests atstāt mīļoto tēvu pilsētu un doties trimdā, lai nekristu savu vareno pretinieku rokās. Šī trimda ilga vairākus gadus desmitus līdz pat viņa nāvei. Tā ir tita noslēpumainā neziņas tumsā. Tikai no daudzajiem viņa sacerējumos un it sevišķi Dievišķā komēdijā esošajiem vietu aprakstiem, mēs aptuvēni varam spriest, kur trimdnieks un bēglis šajā laikā uzturējies, kaut gan nekas tuvāks par viņa likteni mums nav zināms. Pēc viņa paša trūcīgajām atzīmēm jāspriež, ka viņš piedzīvojis daudz grūtību un ka viņu nekad nav atstājušas ilgas pēc dzimtenes un ģimenes.

Dante pats nekad nesūdza par to, ka bijis spiests kļūst par visā Itālijā. Noteiktas ziņas mums ir tikai par dažām Ziemeļ- un Vidusītalijas pilsētām, kuŗās viņš ilgāku laiku uzturējies, tā piemēram, Pizā, Sienā, Lukā, Livornā, Bolonā un Ravennā. Tāpat ir zināms, ka viņš trimdas laikā guvis aizsardzību un pajumti pie daudziem vareniem firstiem, kā piemēram, pie Montefeltro hercoga u. c.

Par viņa privāto dzīvi, arī pirms izsūtīšanas no Florences, ziņas ir ļoti trūcīgas. Pazīstama ir viņa ideālā jauneklīga mīla pret Foleo Portinari meitu, kuŗu viņš nosauca par Beatrisi un vienmēr no jauna apdzejoja savos sa-

cerējumos, sevišķi Dievišķajā komēdijā. Šī skaistā un dižciltīgā jaunava vēlāk kļuva pazīstama Florences baŗķiera sieva, kamēr Dante pats apprecējās ar Gemmu Donati — tēvu pilsētas patricieša meitu. Šajā laulībā bija 4 bērni. Dante Aligjeri mira trimdā Ravennā, neredzot savu dzimteni. Tur viņam uzcelts piemineklis.

Dantes mūža darbs ir Dievišķā komēdija, pie kuŗas viņš strādājis laikam vairāk kā desmit gadus. Tajā plaši attēlots kristīgais pasaules uzskats. Ar savu domu dziļumu un tēlojuma cēluma izjūtu un valodas un gleznu bagātību šis darbs vēl līdz mūsu laikiem šai ziņā ir vienīgais. Ir daudz Dievišķās komēdijas komentāru, kas cenšas izskaidrot pa daļai grūti saprotamo darbu ar tā dažādajām allegorijām un mīklainajiem attēlojumiem. Dante cilvēcei dāvājis vēl vairākus liriskus un filozofiskus apcerējumus, no kuŗiem sevišķi pazīstami ir: Vita Nova (Jaunā dzīve), Il convivio (Ēdienu reize), kā arī politiskie raksti: De mo-

Chosē Goja

Quinta del sordo — kurlā māja — Manzanāres ielejas zemnieki sauca kādu vientuļu vasarņicu upes krastā, pusstundas ceļa gājuma attālumā no Madrides. Reizēm zemnieki redzēja soļojam pāri laukiem vasarņicas īpašnieku. Ja to viņa apģērbs neliktu uzskatīt par pilsētnieku, tad daudziem šis spēcīgais 60 gadnieks liktos esam vecs zemnieks. Viņš arī bija zemnieka dēls. Viņš bija dzimis 1746. gadā Fuentotodosā Saragošas tuvumā un sauca Francis Chosē Goja (Francisee Josē Goya). Zemnieki, kas redzēja to vecumdienās, no viņa baidījās — viņš tiem likās baisms. Viņš zemniekiem rādījās diezgan reti, jo lielāko tiesu sēdēja mājā un gleznoja.

Viņš gleznoja ainavas un zīmēja, un savā mājā apgleznoja sienas ar savas varenās fantazijas tēliem. Viņš bija iepazīs dzīvi tās augstumos un bezdibēnos. No savas nabadzīgās ģimenes bija pacēlies slavas augstumos. Bija kļuvis galma gleznotājs. Tika iecelts dižciltīgo kārtā. Blākus daudzām citām laimīgām mīlestībām viņš bija ieguvis arī Spānijas skaistākās, izlutinātākās sievietes — Albas hercōģienes — milu, kuŗu viņš pateicībā bija padarījis nemirstīgu audeklā. No viņa 20 bērniem 19 bija miruši, sieva arī bija mirusi, vienīgais dzīvais dēls bija devies plašajā pasaulē, lai meklētu savu laimi. Goja nebija tikai vientuļš, viņš bija kļuvis arī kurls. Tagad viņš savu izmisumu attēloja sava nama sienās. Tā kā neviens cits eiropiskās mākslas meistars viņš pazina esamības tumsu, viņš pazina ne tikai cietumus, vajprātīgo patvērsmes, slimnīcas, kara šausmas, viņš tās arī bija gleznojis un zīmējis, tāpat kā viņš bija attēlojis lielo pasauli un tās nīkstošo spožumu. Viņš visu bija gleznojis — karaļa dzimtu, kara vadoņus, dzejniekus, toreadorus, salona dāmas.

„Es to esmu redzējis!” zem kāda sava darba parakstīja šis vīrs. Viņa fantazija saskatīja visnieciedamākās gleznas. Viņa nenogurdināmā roka lika tām kļūt par redzamiem tēliem. Tā bija viņa bieži baismās, bet vienmēr patiesās mākslas atslēga, ko viņš bija licis zem cita sava darba: „Saprātīgajam sapņos rādās briesmoņi, fantazija bez saprāta noved līdz galējībām; apvienotas tās rada patiesu mākslu un rada brīnumus”.

Par savu skolotāju Goja sauca Velaskesu (Velazquez), Rembrandu un dabu. No Velaskesa viņš bija iemācījies aplaimotāju krāsu spožumu, no Rem-

narchia (Par monarkiju), De vulgaria eloquentia (Par tautas valodu). Pēdējā darbā viņš ieteica latīņu valodas vietā vispārībā lietot itāļu valodu. Darbā „De monarchia” viņš attīstīja savu politisko ideju pamatdomas, kuŗas bija vērstas pret pāvesta varu un pauda visu itāļu cilšu apvienošanu.

Visvecāko Dantes biogrāfiju sarakstījis tā paziņa Giovanni Villani savā Florences kronikā. Šo biogrāfiju un Bocaccio „Vita di Dante” jaunākos apcerējumos apvienoja 1905. gadā Soletī un 1917. gadā grāfs Passerini. Jaunākās vācu biogrāfijas — līdzās vairākām itāļu — sarakstījuši 1920. gadā Feders, 1921. gadā Hēfels, 1935. gadā Šneiders un 1936. gadā Papini. Kāda Dantes biogrāfija franču valodā iznāca 1936. g. un tās autors ir Mau-dornet.

Nemirstīgs Dante kļuvis ar savu Dievišķo komēdiju, kas sniedz varenas vizijas par grēcīgas dvēseles allegorisku ceļojumu pa trijām viņpasaules valstīm — purgatoriju, inferno un paradīzi. Dante rakstīja toskaņas izloksnē, kas kļuva par Itālijas rakstu valodu.

branda savu oļortu dēmonisko maģiju un no dabas visa dzīvā tuvumu un vērtību. Viņš cilvēku pieviltais un no viņiem bēga, tomēr zināja, ka visas krāsas un visi riki ir tikai cilvēkam. Viņa darbs ir neizsīkstošs radītā bagātībā, bet visā šajā milzīgajā darbu krājumā rodams tikai četras gleznas, uz kuŗām nav tēloti cilvēki. Tas ir raksturīgi viņam un viņa mākslai. No šīs vientuļās vasarņicas sirmgalvis atkal devās pasaulē. Visbeidzot viņš palika Bordo (Bordeaux). Bija jau ļoti vecs, bet tomēr vēl vienmēr gleznoja. Ja viņš agrāk, atpūšoties no pārāk laicīgā pūspilējumiem pievērsās zvēriem un to skaistajām naivajām kustībām, par ko dažu labu skaistu liecību dod viņa vērsu cīņu motīvu attēlojumi, tad tagad viņu pārņēma arī svaigums un jauni spēki no cilvēkiem. Viņš atklāja strādātāju cilvēku un tā viņa māksla vēl reiz kļuva jauna. Viņš gleznoja kalējus, trīs cilvēkus vienu jaunekli, vienu vīru, vienu sirmgalvi, apvienotus darba aizmirstībā un spēkā. Viņš gleznoja nažu trinēju virpuļojošā rata kustībā. Viņš gleznoja ūdens nesēju, sievieti no tautas, kuŗa ar abām kājām droši stāv uz zemes. Tādi paši kā šie meistara gleznojumi bija arī pats vecais meistars. Bija, kā pauda kāds viņa laika biedra ziņojums, „uzsēdies kādam nastu nesējam dzīvniekam kā zemnieks, lai dotos mājup”. Viņš strādātājā pasaulē neienāca no ārienes, viņš vienmēr bija bijis tās dēls un tas palika līdz beigām. Vēl pat būdams 80 gadus vecs viņš ar māksliniecisku kaislību, kāda parasti piemīt tikai jauniešiem, pievērsās toreiz jaunajai litogrāfijai. Viņš bija ne tikai neizmējams savā fantazijā, viņš bija nenogurdināms arī savā darba spēkā.

82 gadu vecumā viņš Bordo nokrita no kāpnēm. 1828. gada 16. aprīlī viņš mira. Gadsimtu maiņā viņa pīšļus izraka no Bordo kapiem, jo tos vēlējās apglabāt Spānijā. Kapā atrada divus skeletus un vienu galvas kausu. Tas ir tāpat kā Gojas ofortā, ka viņam fantastiskais seko pat vēl nāvē. 1900. gadā viņu astoņi melni zirgi pārveda uz Madridi. 19 gadus vēlāk atkal izraka, lai viņa piši beidzot gūtu mūžīgo mieru viņa izgreznotā baznīcā.

Goja dzīvojis laiku maiņā. Viņš ir pilns noslēpumu un mīklu, bet viņa māksla izplatījusies tālu aiz dzimtenes robežām visā Eiropā. Ar viņu izbeidzas veco Vakarzemju meistarību māksla un sākas jauna Eiropas māksla.

Jānis Ķelpe

Mana dzimtene

Cik skaists šis viss, kur pļavas ziedus
raisa,
Kad pāri sarkdams aiziet mirdzošs rīts!
Te jaunā sirds reiz liegos sapņos
kaisa, —

Šis tālais laiks ar gaismu pavadīts.
Man miļš ir lauks, kur vējā šalko
drūva,
Kas zaļā briedā saulei pretīm māj.
Reiz aizmirsts maigums dzīvs nu atkal
kļuva,
Šis zemes skaistums mani neatstāj.

Še takas minis, rokās ziedus glaudis,
Tuvs liekas mežs un dārzs un ezers
zils.

Es dzīvei tālus mērķus kādreiz
spraudis, —
No zemes šis vairs maldī neaizvilis.

Profesors Pauls Valdēns

26. jūlijā pagāja 80 gadu kopš piedzimis profesors Dr. chem. Pauls Valdēns. Viņa tēvs bija lauksaimnieks Rozulas pagasta Pīpenos. Valdēns mācījās Rubenes draudzes skolā, Cēsu apriņķa skolā un Rīgas pilsētas reālskolā. Beidza Rīgas politehnisko institūtu un no 1889. gada bija par politehnikas mācības spēku. 1894. gadā ievēlēts par profesoru. No 1902. — 1905. gadam pildīja politehnikas direktora pienākumus, bet pēc tam līdz 1917. gadam nepārtraukti bija par ķīmijas fakultātes dekānu. Vēlāk izceļoja uz Vāciju un darbojās par profesoru Rostokas universitātē. Sarakstījis lielu skaitu zinātnisku darbu un atradis organisko vielu sintētiskās ražošanas metodes. Pie viņa savā laikā ir mācījušies daudz mūsu zemes ķīmiķi u. c. kādreizējie politehnikas studenti, kas ievērojamo zinātnes darbinieku atceras ar cieņu un godbijību.

Pēteri Rozegeru pieminot

31. jūlijā paiet 100 gadu kopš dzimis vācu rakstnieks Pēteris Rozegers (Rosegger), kuŗa atjautīgais stāstījums un jūsmīgs dzimtenes dabas tēlojums nav svešs arī latviešu publikai. Kopš 1879. gada Rozegera darbus latviski tulkojuši Vensku Edvarts, Aronu Matīss, Rūdolfs Blaumanis, Vidīņu Jānis, Apsīšu Jēkabs, J. Kleinbergs, A. Melnalksnis, Līgotņu Jēkabs u. c. Latviešu valodā iznākušas viņa grāmatas: Stāsti (1898., 1913., 1920.), Zemes svētība (1903., 1926. un vēlāk), Manas mātes piemiņai (1909.), Lauņā Līzele u. c. (1912.), Kā viņš atrada zeltu u. c. (1918.), Kad es vēl biju mežnieka zēns (1924.), Varonīgais Ansis (1928.), Kristus dzīve un ciešanas (1932.), Mežzemnieku puikas stāsti (1935.), Mežskolmeistara raksti (1935.) u. t. t.

Kultūras dzīve īsumā

■ Apenrades tuvumā 3 m dziļā vietā zvejnieki ar tīklu izvilkuši kādu 4 m garu ozola koka vīķingu kuģa stūri. Lietpratēji šo atradumu uzskata par sensāciju. Atraduma vietu rūpīgi pārmeklēs, jo iespējams, ka atrod pašu kuģi.

■ Briseles pilsētas valde paredzējusi 2 literatūras godalgas katru 50.000 beļģu franku apmērā par darbiem flāmu un franču valodās, kas attēlo Briseles attīstību, lielpilsētas dzīvi vai kādu citu tematu, kas saistās ar Briseļi.

Ja nelabumus vai netikumus grib patiesi mazināt un, cik spējams, izdeldēt, tad jāķeras pie nelabu sēkļa sejeju sētūves. Lauņā sēkļa jāizber un jāizputina pa gaisu gaisiem.

Kronvaldu Atis.

Kā risināsies Jaunpils dziesmu svētki

Ista svētku diena netikai Jaunpilij, bet visai plašajai apkārtnē būs lielas dziesmu svētki, kas notiks 8. jūlijā. Svētkiem pieteikušies 18 kori ar 500 dziedātājiem. Šo lielo kopkori vadīs virsdiriģents Teodors Kalniņš, bet kā soliste piedalīsies operdziedātāja Herta Lūse. Piedalīsies arī Jelgavas apriņķa policijas orķestris E. Kuškeviča vadībā.

Lielais saraksts Jaunpils sākies ar svētku dievkalpojumu Jaunpils baznīcā pl. 14, kur piedalīsies arī apvienotie kori, bet pie ērģelēm — komponists Jēkabs Mediņš. Pl. 16. no b-bas nama sākies gājiens uz svētku vietu Jaunpils parkā, kas sagatavots liela klausītāju pulka uzņemšanai (sēdvietu vien tur 1200).

Divi ugunsgrēki

Irlavā. Svētdien, 1. augustā Irlavas Noņās izcēlies ugunsgrēks. Nodedzis šķūnis un kūts, kas atradušies zem viena jumta. Sadeguši apm. 60 vezumu āboliņa, 4 sīvēni, 1 teļš un darba rīki. Pārējās ēkas izdevās izglābt. Uguni pielaiduši saimnieka mazgadīgie bērni, kuri pie šķūņa spēlējās ar sērkokiem.

Tukumā. Naktī no 3. uz 4. augustu uz ceļa pie Tukuma I stacijas aizdedzies kāds TOD organizācijas vieglais auto. Laikā pieteikušies ugunsdzēsēji liesmas apslāpēja, tā kā izdega tikai auto mašīnas virsbūve un pakārtā daļa. Motors un priekšējās riepas pilnīgi neskartas. Uguns izcēlusies laikā, kad šoferis lējis mašīnā bencinu. Viņš mēģinājis pats saviem spēkiem liesmas apdzēt, bet, eksplodējot bāka, stipri apdedzinājis rokas.

Tukuma dzīve

Iecelts PND inspektors

Par Tukuma apr. Pārtikas nodrošināšanas departamenta inspektoru iecelts Rob. Kalniņš — līdzšinējais PND Jelgavas apgabala inspekcijas inspektors. Inspektora sēdeklis atrodas Tukumā, Ād. Hitlera ielā 7, tālr. 58.

Aicinājums

Tukuma tautskolas audzēkņiem
Uzaicinu Tukuma pilsētas tautskolas audzēkņus nodot skolā visus savāktos ārstniecības augus 22. augustā un 9. septembrī no pl. 10—11. Minētās dienās grupu vadītājiem obligāti jāierodas. Punktu sadalīšana par savāktiem ārstniecības augiem notiks š. g. 12. septembrī pl. 9. skolā.

H. Grasis,
skolas pārzinis.

Nelaimes gadījums ar sportistiem

Nelaimes gadījums, kam varēja būt vēl jaunākas sekas, notika svētdien Tukumā ar Rīgas un Tukuma sportistiem, kas automašīnā devās uz sporta svētkiem Irlavā. Nonākot Hitlera ielas galā pie policijas, sportistu pilnajai mašīnai pēkšņi gāja vaļā sānu dēļi un apm. desmit sportistu izkrita uz ielas bruģa. Daļu no tiem savainoja samērā smagi un tos nācās ievietot Tukumā slimnīcā. Pārējie tika cauri ar belzīnēm un noskrābjumiem.

Negēju darbs peldētāvā

Vasaras karstajās dienās peldētāju ļoti iecienīts ir klusais Melnezers. Citi ūdeņi Tukumā tuvumā veldzes meklē-

Tukuma cikstoņu lieliskie panākumi Rīgā

Svētdien Rīgā notika dzelzceļnieku b-bas „Sports” 10 g. jubilejas sacikštes gr-rom. cīņā, kurās piedalījās arī TSB cikstoņi: pusvidsvars Lagzdīņš un spalvsv. Kics. Pirmais cīņā devās Lagzdīņš pret Latvijas meistarū E. Kalniņu. Klātesošie skatītāji vēlējās redzēt meistarū ātru uzvaru, bet nācās piedzīvot pretējo. Lagzdīņš ar spēku un izturību pilnīgi likvidēja visus Kalniņa paņēmienus, izpelnoties publikas aplausus. Vienlīdzīgā cīņā Kalniņam nācās apmierināties tikai ar nelielu punktu uzvaru. Arī pārējās cīņās Lagzdīņš cīnījās ļoti labi un rezultātā izcīnīja bronzas medaļu kā III. vietas ieguvējs. I. bija Kalniņš (ASK), II. Daņilovs (LDZB), III. Lagzdīņš (TSB). Spalvas svarā bij. meist. Kics savā 200. cīņā uzvarēja Latv. meistarības II. vietas ieguvēju Stirnu ar punktu uzvaru 2:1 un savu brāli Edgaru Kicu 45 sekundēs. E. Kics arī pārspēja Stirnu ar labāku rezultātu 3:0 punkti, Spalvas svarā L. R. Kics (TSB), II. E. Kics, III. Stirna (abi LDZB).

TSB cikstoņi tagad uzsākuši treniņus katru otrdienu, piektdienu pl. 19. un svētdienu pl. 10. no rīta, jo pēc divām nedēļām Tukumā uzaicināta cīnīties kāda Rīgas spēcīgāka komanda.

Tukuma futbolistu lielais panākums: Tukums uzvar Rīgu ar 3:2

Svētdien, 1. augustā notikušā pil-sētu sacikste futbolā Rīga-Tukums izvērtās par ļoti interesantu sacensību, kurā uzvaru guva Tukums ar rezultātu 3:2.

Rīdziniekus pārstāvēja I. ligas LSB vienība, papildināta ar Rīgas Vilku spēlētājiem: T. Skadiņu, brāļiem Vasiljeviem un A. Kudrašovu.

Tukuma vienība spēlēja Rozentāls, Skarnelis, Misjuro, Strauss, Kalniņš, Korsis, Vārna, E. Oliņš, Valbis, A. Oliņš un Eglītis.

Spēles gaita, neskatoties uz lielo karstumu, jau no paša sākuma bija ļoti strauja un tūlīt izpaudās tukumnieku pārsvars. Pēc vairākiem nesekmīgiem stūru sitieniem Valbis ar ļoti spēcīgu sitienu pārspēja rīdzinieku vārtsargu, iegūstot pirmos vārtus tukumnieku labā. Pirmā puslaika pēdējās minūtēs rīdzinieki sasparojās un ieguva izlīdzinošos vārtus. Tā, puslaikā izejot, rezultāts bija 1:1.

Pēc pārtraukuma ritēja vienlīdzīga spēle, kurā izcēlās rīdzinieki ar saviem spēcīgajiem izrāvieniem. Tikai tukumnieku aizsardzība, sevišķi labi spēlējošais, katrā sacikstē progresējošais, vārtsargs Rozentāls un aizsargs Skarnelis likvidēja visus uzbrukumus. Ap puslaika vidū, kad Tukuma spēlētāji bija manāmi paguruši, rīdzinieki

tājiem ne visai piemēroti, tāpēc pie Melnezera, sevišķi pēc darba beigām, saplūst daudz tukumnieku. Šeit, izmantojot agrāk ierīkotās laipas un lēktuvi, trenējās arī sacikšu peldētāji. Šinīs dienās liels bija Melnezera apmeklētāju izbrīns un sašutums par neapziņīgiem pilsoņiem, kas visiem kopējo peldētavu sapostījuši, noplēšot vairākus dējus.

Lai tas neatkārtotos, jālūdz talkā sabiedrība — Melnezera apmeklētāji un par postīšanu jāziņo.

ieguva otros vārtus. Tikai spēles beigās tukumnieki atguva savu sākuma sparū un ieguva izlīdzinošos un drīz pēc tam arī uzvaras vārtus. Abus pēdējos vārtus iesita brāļi E. un A. Oliņi.

Pēc šo divu vārtu zaudējuma, rīdzinieki sāka spēlēt brutāli. Tiesnesim nācās noraidīt vienu Rīgas spēlētāju.

Beigu signālam atskānot, Tukuma spēlētāji laukumā atstāja kā pelnīti uzvarētāji.

Peldētāji uzsāks rosīgas nodarbības

Nesen no Vācijas komandējuma atgriezās T. S. B. peldēšanas sekcijas vadītājs Melderis, kas Evenrodē kopā ar latviešu peldētāju treneri Lazdiņu un kraula rekordisti Plūmi piedalījies sacikšu peldētāju sagatavošanas kursos.

Tagad Melderis ar Tukuma peldētājiem uzsācis rosīgas treniņus. Vēl šinī vasarā Tukumā paredzētas vairākas sacikstes. Sacikstes peldēšana jaunatnei rīkos arī LJO.

Visi, kas par peldēšanu interesējas, var informēties pie Meldeņa Raudas ielā 17 (tālr. 84).

Izlasses vieglatlēti Irlavā

Irlavas sporta biedrība arī šinī kapa vasarā turpina agrāk pasākto ļoti rosīgo darbību sporta laukā, jo sevišķi vieglatlētikā. Tā svētdien, 1. aug., Irlavā pie starta redzējam atkal veselu rindu ievērojamu vieglatlētu, valsts izlasses spēkus un šīs vieglatlētikas sacikstes izvērtās par ievērojamāko sporta notikumu mūsu apriņķī šovasar. Sacikstēs bez vietējiem spēkiem piedalījās tādi ievērojami atlēti, kā Bernsons, Mackaitis, Šponbergs, Krūklīšs, Lilje, Niedre, Timma u. c. Tāpēc arī rezultātus sasniedza tāds, kāds mūsu apriņķī reti piedzīvo. Labi sasniegumi realizējās tāllēkšanā — Bernsons te sasniedza 6,40, paliekot tikai par 2 cm aiz Irlavā sasniegtā Tukuma apr. rekorda, augstlēkšanā divi lēcēji veica 1,75; 60 m Bernsons skrēja 7,2 sek., šķēpā Ķīpa sasniedza šīs sezonas Zemgales labāko rezultātu. Notika arī barjerskrējiens ar Latvijas labākā vīra Udo Šponberga līdzdalību. Šinī neierastajā disciplīnā piedalījās arī divi vietējie skrējēji — Rugājs un Pravinis, sasniedzot apmierinošus rezultātus. Sensāciju nācās piedzīvot lodes grūšanā, kur mūsu apriņķa jaunatnes meistarū E. Karņila uzvarēja visus sacensoņus, arī piecīņas meistarū Mackaiti. Labākā augstlēcēja — Timma sasniedza 1,47. Latvijas rekordmēģinājumā pie 1,52 tā viegli skāra laktiņu. Sacikstes noraidzīties bija ieradusies ap 500 skatītāju. Jaukais laiks un sacensību raitā norise neļāva tiem ne brīdi garlaikoties.

Sacikšu tehniskie rezultāti:

60 m.: 1) Bernsons (US) 7,2 sek.; 2) Danoss (US) 7,3; 3) Pētersons (Auseklis) 7,5; Vīgants (Zante) 7,6.

1500 m.: 1) Lilje (Auseklis) 4:22,1; 2) Leimanis (Siguldas SB) 4:26,5; 3) Rumbaks (TSB) 4:41.

110 m barjeros: 1) Šponbergs (Auseklis) 17,7; 2) Danos 18,3; 3)

Leģionāru piederīgo ievēribai

Latviešu Kaņavīru Palīdzībā Rīgā, Ād. Hitlera (Brīvības) ielā 37/39 vēl atrodas vairāki saiņi ar leģionāru personīgām mantām, kas sūtītas no austrumu frontes š. g. februārī un maijā mēnešos. Visi atlikušie saiņi ir bez sūtītāju un saņēmēju adresēm. Uzaicinām leģionāru piederīgos, kuriem zināms, ka mantas atsūtītas, sniegt personīgi vai rakstiski sīkus izsūtīto mantu aprakstus, pēc kuriem varētu uzzīmēt īpašniekus. Kā tagad noskaidrojies ceļā vairākiem saiņiem samānītas birkas, kā arī izjukušo saiņišu atsevišķās mantas ievietotas svešos saiņišos, kādēļ vairāki saiņišu saņēmēji saņēmuši svešas mantas. Uzaicinu tos leģionāru piederīgos, kas saņēmuši svešas mantas un tās vēl nav nodevuši atpakaļ, drīzākā laikā atsūtīt tās Latviešu Kaņavīru Palīdzībai, lai šīs mantas varētu nodot pēc piederības. Piederīgiem, kas iesnieguši sīkas ziņas par nesapemtām mantām uz mūsu š. g. 15. jūnijā „Tēvijā” ievietoto aizrādījumu, otrreiz ziņas nav jāsniedz, jo pēc mantu atrašanas tās viņiem piesūtīs.

Rugājs (Irlava) 20,6; 4) Pravinis (Irlava) 21.

3000 m soļošanā: 1) Krūklīšs (VEF) 13:15,4; 2) Putniņš (VEF) 15:54,8.

Augstlēkšanā: 1) Bernats (VEF) 1,75; 5) Mackaitis (US) 1,75; 3) Vīgants (Zante) 1,61.

Tāllēkšanā: 1) Bernsons 6,40 m; 2) Mackaitis 6,13; 3) Šponbergs 6,00; 4) Pētersons (Auseklis) 5,72; 5) Rugājs 5,66.

Lode: 1) Karņila (Annenieki) 11,60; 2) Mackaitis 11,37; 3) H. Rugājs 11,17.

Šķēps: 1) Ķīpa (Annenieki) 52,70; 2) Vilmanis (VEF) 47,50; 3) Mackaitis 45,26; 4) Rugājs H. 44,52.

Sievietēm

60 m skrējieni: 1) Niedre (US) 8,4; 2) Grantiņa (US) 8,6; 3) Ozoliņa (SSB) 9,9.

Augstlēkšana: 1) Timma (US) 1,47 m; 2) Grantiņa (US) 1,31 m.

Tāllēkšanā: 1) Timma 4,69 m; 2) Niedre 4,58; 3) Ozoliņa 3,62.

Basketbolā

1) VEF I komanda (finālā pieveicot Džuksti, 2) Džukstes komanda, 3) VEF II komanda.

AS šaha meistarsacikšu nobeigums

AS „Āpūta un dzīvotprieks” šaha meistarsacikšu fināls (ar normālu apdomas laiku) notiks laikā no 8.—15. augustam Rīgas jūrmalā. No katra novada sacikstēs piedalīsies novada meistarsacikšu pirmo 2 vietu ieguvēji.

Baznīcas ziņas

8. augustā pl. 9.30 dievkalpojums ar dievgaldu, pl. 16 Čomu kapos. 15. augustā pl. 15 Sprostu kapos. 22. augustā pl. 16 Raudas kapos. 29. augustā pl. 14 Pļeču kapos.

Kristīti: Juris Vācietis, Vilnis Ozoliņš.

Mirušī: Minna Goldberga, 72 g. v.; Jānis Adamkovičs, 36 g. v.; Zanis Edgars Missa, 11 g. v.; Jūle Skuja, 90 g. v.

Š. g. 28. jūlijā tragiskā nāvē miris mūsu mīļais dēliņš

Zanis Edgars Missa

dzim. 8. aprīlī 1932. g.

apbedīts š. g. 1. aug. Tukumā Meža kapos.

Par viņu sēro tēvs, māte, brāļi, māsas un citi piederīgie.

Izsakām vissirsnīgāko pateicību

Tukuma kokzāģētavas darba vadītājiem, visiem strādniekiem, Tautas palīdzībai, skolas pārzinim un citiem pārējiem par ziedojumiem mūsu dēliņa Zana Missa apbedīšanai. Tāpat sirsniņš paldies Pāres pagasta Skrimbu māju saimniekam un pārējiem palīgiem mana nosliukušā dēliņa meklēšanā un izvilksnā no ezera.

Liba un Krīšus Missa.

Izsaku vissirsnīgāko pateicību

Krauzes kgm., Meldera kgm. un pārējiem darbiniekiem par Arnolda Amatnieka ģimenes atbalstīšanu.

Anna Amatnieks un meitiņa.

Ejot pa Harmonijas ielu, pazaudēta melna rokas somiņa ar naudu, pasi, atslēgām un citiem dok. God. atradēju lūdz pret pateicības algu atradumu nodot Rīgas ielā 5—6

Pārdod melnu kungu uzvalku un mazlietotu rudens mēteļi vidēj. augum. Pieprasīt Tukumā, Jaunā ielā 3—4

Tukuma nodokļu inspekcijai un Finanšu kasei Tukumā, Harmonijas ielā № 11, tālr. № 169., vajadzīgi:

1 grāmatvedis ar atalgojumu Rm 125.— mēn.

1 vecākais kancl. ierēdnis . 90.—

Kandidātus lūdz pieteikties personīgi vai rakstiski pie Tukuma nodokļu inspektora.

Atrastas 4 laucinieku ziepju kartiņas uz Grāmatnieka vārda. Pieprasīt Raiņa ielā 1—3

Irlavas valsts zēnu audzināšanas-labošanas iestādei vajadzīgi uzraugi. Pieteikties iestādē. Telefons Irlava № 5

Pārdod ratus un aizjūgu Vecmoku ielā 28

Maina vaislas cūku pret darba zirgu Grenču pag. Viršos.

Sivēnus mainu pret labāku skapi. Zvanīt pa tālr. Cēre 14

Pārdod plavu nopļaušanai. Piepr. Tumes pag. Tomēnos.

Dzīvi saprotošas meitenes, atsaucieties nop. precības nolūkā diviem valsts darbiniekiem. Vecākais 30 g. v. gaišmatulis, jaunākais 24 g. v., lauku māju īpašnieks. Of. vēlams ar ģimelni šīs av. kantori vecākajam un jaunākajam.

Sivēnus pārdod Dzirciema Ezerpilī, tālr. Dzirciema 27

A. S. Durbes san. saimniecībai vajadzīga lopkopēja. Tuvākas ziņas uz vietas Durbē, tālr. Tukums 184

Vecmāte A. Jēkabsons, Baznīcas ielā № 14, sniedz palīdz. dzemdētāj. Laucin., pēc vajadz., palieku dažas dienas apkopt. Pil-sētn. pieeju mājās. Runāj. no 8—10; no 11—20 zvan. pa tālr. Tukums 160.

Maina mazlietotu darbaratus pret kumeļu, 3 mēn. līdz 1. g. vecu. Pieprasīt Tukumā, Rīgas ielā 12—3.

Ziedons ir tik īss, Tas aiziet drīz! . . .

Zeltēnes, atsaucieties nopietnā prec. nol. uz adr. Tukums p. k. 82, Ierēdnis.

Vidusskolas skolotājs meklē 3—4 istabu dzīvokli vai maina pret 2 istabu dzīvokli. Piedāvājums nodot redakcijā.

Pārdod „Veisuper” bateriju radio aparātu 4 lampīgu 1940. g. mod. Of. šīs svīzes kantori „AC”

Atbildīgs zirgu kopējs un izpalīgi vajadzīgi Grenču Amoliņos, tālrunis Druva 6.

Maina labu gajas govī pret pienu govī Tumes pag. Brūvelos p. n. Kalniņi.

Pārk 3000 mūra ķieģeļus, vai maina pret produktiem Tukums II stac. L. Zālens.

Vajadzīgs enerģisks priekšstrādnieks, par savu darbu atbildīgs. Of. H 29.